

А. А. Дроздина

*студ. IV курсу економіко-правового факультету ОНУ імені І.І.Мечникова
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: к.е.н., доц. М. А. Дем'янчук*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ МАЙНА ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Сучасні умови устрою життя фізичних осіб є нестабільними. Фізичні особи все більше потребують впевненості та захищеності власного здоров'я, майна та фінансової стабільності тощо. Дослідження ринку страхування майна і відповідальності фізичних осіб є важливим, оскільки ці популярні послуги передбачають комплексний фінансовий захист від несприятливих ризикованих подій. Враховуючи значні наукові досягнення в окресленій проблематиці постійного моніторингу потребують тенденції розвитку ринку страхування майна і відповідальності фізичних осіб як пріоритетного напрямку забезпечення сталого розвитку галузі страхування, що обумовлює мету роботи.

Згідно з підсумками діяльності страхових компаній за I квартал 2020 р. [1] більшість надходжень страхових платежів за договорами страхування майна становлять кошти юридичних осіб, у той час як від фізичних осіб цей показник становить приблизно 3%. Низька активність населення пов'язана із невходженням договору страхування до переліку товарів першої необхідності, відсутністю достатньої страхової грамотності і довіри до страхових компаній, що викликано страховиками раніше через неефективну страхову діяльність під час оцінки ризику. Страхування майна в Україні здійснюється в добровільній і обов'язковій формах, причому майно фізичних осіб страхується в основному в добровільній формі, а ситуація із страхуванням відповідальності – обернено-пропорційна. Включення певних видів страхування відповідальності до списку обов'язкових форм зумовлено необхідністю підтримання громадянами високого рівня добробуту.

Варто звернути увагу на динаміку зміни чисельності страхових компаній в Україні за період 2017–2020 рр. Так, станом на 31.03.2020 порівняно з аналогічною датою 2017 р., кількість компаній зменшилася на 57 страхових компаній [1]. Слід відмітити, що із зменшенням страхових компаній відбулося збільшення чистих страхових премій та чистих виплат, що підтверджують результати аналізу (табл. 1). Останніми роками простежується зростання темпу приросту за договорами добровільного страхування майна фізичних осіб у 2017–2019 роках на 49,6% суми чистих страхових платежів і зниження страхових виплат на – 3,5%. За договорами ОСЦПВВТЗ темп приросту чистих страхових платежів і суми страхових виплат відповідно 42% і 31,5%, що означає позитивну динаміку для створення прибутку страхових компаній. Неоднорідність страхування власників собак показує збитковість даного виду

для страхових компаній. Проаналізувавши дані цивільної відповідальності громадян, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, можна зробити висновок про відносну стабільність суми чистих страхових платежів і низькі або відсутні суми страхових виплат.

Таблиця 1

Динаміка чистих страхових премій та виплат страхування майна і відповідальності фізичних осіб протягом 2017–2019 рр.

Вид страхування	Чисті страхові премії				Чисті страхові виплати			
	роки			Темп приросту (2019/2017), %	роки			Темп приросту (2019/2017), %
	2017	2018	2019		2017	2018	2019	
Страхування майна, млн. грн.	645,6	301,0	965,9	49,6	115,5	142,6	111,5	-3,5
Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів за внутрішніми і міжнародними договорами (ОСЦПВВТЗ), млн. грн.	3974,4	4808,4	5642,7	42,0	1647,1	1816,9	2165,7	31,5
Страхування власників собак, млн. грн.	0,9	3,9	4,5	400,0	10,5	0	6,2	-41,0
Страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, млн. грн.	7309,5	9919,6	7400,4	1,2	0	0	111,5	–

Джерело: сформовано автором на основі даних [1].

На сьогоднішній день страхові компанії пропонують стандартні пакети послуг: страхування нерухомості, предметів домашнього вжитку, що призначені для задоволення побутових і культурних потреб та страхування відповідальності перед третіми особами внаслідок будь-якої дії або бездіяльності страхувальника. Для збільшення клієнтської бази страхові компанії розробляють цікаві продукти, наприклад, у ПрАТ «АРХ» можна застрахувати одяг і гаджети [2], у ТДВ «НІКО СТРАХУВАННЯ» – різні види техніки [3], у ПрАТ «Український Страховий Стандарт» – відповідальність перед сусідами [4].

Отже, у сучасних умовах необхідним є провадження страховими компаніями політики підвищення рівня страхової культури серед населення з

метою пошуку напрямів підвищення обсягів споживання страхових послуг щодо страхування майна та відповідальності фізичних осіб.

Список використаної літератури

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг в Україні. Консолідовані звітні дані. URL: <http://nfp.gov.ua> (дата звернення: 04.11.2020).
2. Приватне акціонерне товариство «ARX». URL: <https://arx.com.ua/ru> (дата звернення: 04.11.2020).
3. Товариство з додатковою відповідальністю «НІКО СТРАХУВАННЯ». URL: <https://insurance.niko.ua> (дата звернення: 04.11.2020).
4. Приватне акціонерне товариство «Український Страховий Стандарт». URL: <https://usstandart.ua> (дата звернення: 04.11.2020).